VEI NH

Aan: de Staten van Noord-Holland
Van: Vereniging van Energiecoöperaties en –initiatieven Noord-Holland (VEINH)
Penvoerder: Manuel den Hollander, manuel.denhollander@veinh.nl

Betreft: Aanbevelingen RES NHN en RES NHZ

Geachte statenleden,

Nu de Wensen en Bedenkingen van de Staten van Noord-Holland worden geformuleerd, willen wij als koepel van 80 Noord-Hollandse energiecoöperaties (plusminus 10.000 leden) u graag enkele urgente aanbevelingen doen. Vooropgesteld dat wij blij zijn dat de provincie Noord-Holland en de andere overheden middels de RES-trajecten de energietransitie serieus aandacht geven, hebben wij enkele zorgen. Deze zorgen liggen op twee gebieden, namelijk Ambitie en Participatie.

De zorg:

1. **Ambitie.** Opgeteld is het bod in de provincie het opwekken van 4 TWh *nieuwe* duurzame stroom per jaar. 2,9 TWh wordt al opgewekt. Zal dat wel genoeg zijn als je weet dat:
   - veel gemeenten windmolens niet willen toestaan (not in my backyard) én zonneparken op agrarische grond willen verbieden (60% van Noord-Holland is landbouwgrond!);
   - de Provincie Noord-Holland in de Omgevingsverordening zonneparken en windmolens zwaar beperkt. Alleen al in de RES NHN wordt ‘710 hectare zonnepark’ voorspeld; waar dan?
   - er geen ‘laaghangend fruit’ meer is in de energietransitie. De suggestie bijvoorbeeld om eerst ‘gewoon’ maar eens alle daken en parkeerterreinen met zonnepanelen te beleggen, voordat we wind en zon op land gaan overwegen, is er een die afleidt van de kern. We hebben immers alle mogelijkheden nodig, zo blijkt uit alle mogelijke berekeningen. De RES NHN en NHZ gaan uit van tot 50% bedekken van alle grote daken in Noord-Holland, en van tot 25% overkappen van alle parkeerplaatsen. Maar alle pogingen om tot een dergelijke bezettingsgraad te komen (waar al vele jaren door allerlei partijen aan gewerkt wordt) stuiten op veel barricades. Hoe gaan we die barricades wegnemen? De RES-en zouden zich daar over moeten uitspreken om geloofwaardig te zijn. VEINH kan als niet-commerciële partner van de overheid met al de rijke ervaringen van haar leden hierover meedenken.
   - alle deskundigen rekenen op nog veel meer stroomvraag, onder meer om groene waterstof mee te kunnen maken, warmtepompen op te laten draaien en elektrisch vervoer op te schalen.
   - sommige zoekgebieden ongetwijfeld gaan afvallen.

De aanbevelingen op onderwerp Ambitie:

A) Zie opwekprojecten in de RES niet als een claim op land van ‘wie het laatst komt het laatst maalt’. Nee, de maatschappelijke waarde van de energietransitie moet eerlijk gewogen worden in het spel van ruimtelijke ordening. Daar kan een tekst aan gewijd worden in de RES NHN en NHZ.

B) Wijs meer zoekgebieden aan, de kennis en ervaring over wat wel en niet haalbaar is groeit dagelijks en er komen technologisch ook steeds meer mogelijkheden die de moeite waard zijn om onderzocht te worden. Met behoud van natuurwaarden en biodiversiteit. Wees daarbij duidelijker dat het om zoekgebieden gaat en niet om vindgebieden. In plaats van zoekgebieden te schrappen zouden gemeenten moeten aangeven aan welke randvoorwaarden een gevonden opwekmogelijkheid moet voldoen. Wanneer er geen acceptabel opwekalternatief gevonden wordt, dan zal de conclusie ook moeten luiden; niets gevonden. Zorg dat in de RES NHN en RES NHZ is vastgelegd dat zoekgebieden een goede kans krijgen om via participatief ingerichte processen te komen tot opwekprojecten. Niet van tevoren uitsluiten dus.
C) Geef bestaande lopende coöperatieve een kans op ontwikkeling, ook als deze buiten nu aangewezen zoekgebieden liggen. Een tekst hierover kan opgenomen worden in de RES NHN en RES NHZ. VEINH heeft een overzicht van coöperatieve participatieve projecten.
D) Geef in de RES NHN en NHZ expliciete ruimte om zonneparken mogelijk te maken waarbij goed rekening wordt gehouden met draagvlak (participatie), agrarische bedrijfsvoering (alleen als agrariër het wil) en landschap (versterking biodiversiteit). Deze teksten zullen dan ook opgenomen worden in de herziening van de Omgevingsverordening, die op dit moment te stringent is om klimaatdoelen te behalen.

VEINH zal graag bijdragen aan de kennis en kunde die nodig is om deze aanbevelingen in te vullen.

De zorg:

2. **Participatie**. We onderscheiden procesparticipatie en projectparticipatie. Beide zijn ondergeschoven kindjes in de RES-en terwijl iedereen voor participatie is en draagvlak alom wordt gezien als essentieel in de energietransitie. Tot nu toe zijn gewone bewoners en bedrijven praktisch niet betrokken bij de totstandkoming van de concept RES. We zien kansen om dit gemis te herstellen richting de RES 1.0. Maar dat wordt heel lastig als met het gebrek aan uitgangspunten op het onderwerp. In de RES NHN en NHZ wordt het woord participatie in twee contexten gebruikt. De eerste rond het onderwerp van de lokale ateliers. In de inleiding van bijvoorbeeld RES NHN wordt geconstateerd: “In totaal zijn 47 lokale en regionale bijeenkomsten bezocht door ongeveer 1.500 deelnemers.” De teksten in de RES suggereren dat dit tot tevredenheid mag stemmen. Wij vinden het echter een heel klein eerste stapje. 1500 bewoners van Noord-Holland is een zeer klein select en ingewijd groepje. De tweede context is die van: gemeenten noemen in hun secties dat participatie belangrijk is. Hierbij worden procesparticipatie en projectparticipatie door elkaar heen gebruikt. VEINH vindt het zorgelijk dat de RES-teksten geen duidelijkheid verschaffen over hoe te komen tot maximale procesparticipatie en maximale projectparticipatie. En het mag erg vreemd heten dat over het ‘streven naar 50% eigendom’ dat zo prominent in het Klimaatakkoord staat, met geen woord wordt gerept in de RES-en.

De aanbevelingen op onderwerp Participatie:

A) Algemeen: Onderscheid in tekst duidelijk procesparticipatie van projectparticipatie. Maak een Participatieplan en neem deze op in de RES-en. Neem juist de mensen mee die nog onverschillig of juist negatief staan tegenover de energietransitie. Onder meer door alle voordelen van de energietransitie te benoemen en niet alleen de nadelen zoals kosten en uitzicht.

B) Aangaande procesparticipatie: Zorg voor echte invloed en doe aan verwachtingsmanagement.
C) Aangaande projectparticipatie: neem het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom in de teksten van de RES-en. Geef ook duidelijke handvatten aan gemeenten over hoe ze participatie inclusief de 50% kunnen borgen in lokaal beleid.
D) Neem in de teksten van de RES-en optie op voor het ondersteunen van lokale en regionale (coöperatieve) initiatiefnemers. Zij zijn immers essentieel voor zowel procesparticipatie als het invullen van de projectparticipatie.

VEINH heeft veel ervaring op dit vlak; methodieken zijn in tekst en praktijk beschikbaar.